

Concluziile Misiunii de Observare Promo-LEX la final de campanie: Concurenții electorali nu declară cheltuielile reale suportate în campanie iar numărul de încălcări crește îngrijorător

Misiunea de Observare (MO) Promo-LEX a lansat cel de-al cincilea raport de monitorizare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova. Ca și în rapoartele precedente, MO a constatat mai multe probleme, printre care: utilizarea resurselor administrative, intimidare și prezența discursului instigator la ură și discriminare în mesajele concurenților, oferirea cadourilor cu tentă electorală, dar și implicarea cultelor religioase în campania electorală a unui candidat. La fel, observatorii Promo-LEX au constatat includerea persoanelor decedate și erori de adrese în listele electorale.

**Încălcări
multiple pe
ultima sută
de metri**

MO Promo-LEX comparativ cu primele două săptămâni de campanie, constată practic o dublare a numărului de activități electorale – 992. La fel, constatăm noi cazuri de implicare a PSRM, partid care nu a desemnat candidați, în campania electorală a CI Igor Dodon (52% din toate activitățile candidatului).

Observatorii au identificat și cel puțin 24 de cazuri ce pot califica drept utilizare a resurselor administrative, dintre care: 21 – Igor Dodon (CI) și 3 – Tudor Deliu (PLDM). Au fost raportate cel puțin două cazuri ce pot fi calificate drept corupere a alegătorilor, în ambele fiind vizat candidatul Igor Dodon (CI).

În context, au fost raportate și cel puțin 52 cazuri în care activitățile de promovare a candidaților au fost efectuate de aleșii locali cu statut de președinte/vicepreședinti de raion sau primar/viceprimar. Acțiunile de agitație electorală erau întreprinse în perioada concediilor de odihnă solicitate anume pe perioada campaniei electorale prioritar fără înregistrare la CEC în calitate de persoane de încredere.

De asemenea, au fost raportate cel puțin 6 cazuri în care au fost implicați reprezentanți ai cultelor religioase în

campania electorală a candidatului Igor Dodon (CI).

Potrivit rapoartelor observatorilor, au fost înregistrate cel puțin nouă cazuri de intimidare a candidaților sau vandalizare a materialelor publicitare ale acestora, fiind vizați în 2 cazuri – Igor Dodon (CI), 2 cazuri – Maia Sandu (PAS), 2 cazuri – Renato Usatîi (PN), și câte un caz – Violeta Ivanov (PPȘ), Octavian Țîcu (PUN) și Andrei Năstase (PPPDA).

Cheltuieli neraportate și donații cu depășirea plafonului mijloacelor financiare ce pot fi transferate pe contul Fond electoral

Conform rapoartelor prezentate la CEC, volumul veniturilor declarate de către concurenții electorali, pentru perioada 10 – 23 octombrie, este de 6 027 149 lei, dintre care 996 772 de lei sunt venituri în mărfuri și servicii gratuite.

Misiunea estimează cel puțin 3 800 981 de lei neraportați în această perioadă de către concurenții electorali: Violeta Ivanov (PPȘ) – 1 574 706 lei, Igor Dodon (CI) – 932 334 lei, Andrei Năstase (PPPDA) – 551 901 lei, Maia Sandu (PAS) – 288 176 lei, Renato Usatîi (PN) – 291 226 lei, Tudor Deliu (PLDM) – 61 117 lei, Octavian Țîcu (PUN) – 74 813 lei, Dorin Chirtoacă (BE UNIREA) – 26 708 lei.

Nerespectarea măsurilor de protecție de către organele electorale

Potrivit observatorilor Promo-LEX, nu toate CECE respectă cerințele privind activitatea în condiții de pandemie: 8 (22%) consilii nu dețin registrul de monitorizare a temperaturii funcționarilor electorali, cel puțin 18 (50%) CECE nu efectuează termometria vizitatorilor, iar în cazul a 5 CECE (14%) nu se regăsesc informații privind regulile de protecție a sănătății în perioada pandemiei. De asemenea, în cel puțin 7 cazuri, potrivit observatorilor, CECE au depistat anumite lipsuri din lista materialelor de protecție și prevenire a răspândirii infecției COVID-19 recepționate de la

CEC.

Cu regret, constatăm nerespectarea cerințelor privind măsurile de protecție în context pandemic și de către 776 (82%) de birouri electorale ale secțiilor de votare(BESV).

Deficiențele Codurilor electoral și administrativ limitează dreptul concurențelor la un recurs efectiv

Potrivit observatorilor Promo-LEX, în perioada de referință la CEC a fost o singură contestație, soluționată în termene legale. În cazul la alte șase sesizări/ demersuri, CEC se pare că nu le-a soluționat și nu a publicat vreun răspuns.

În contextul soluționării litigiilor, MO Promo-LEX constată că, concurenților electorali le este afectat dreptul la un recurs efectiv din cauza omisiunii ajustării prevederilor Codului electoral și administrativ.

Limitarea accesului observatorilor la listele electorale

Promo-LEX a atestat nerespectarea termenelor de transmitere a listelor electorale către BESV în cazul a cel puțin 406 BESV (42%) din 947 vizitate. Totodată, menționăm că în circa 20% (184) din secțiile vizitate observatorilor le-a fost limitat accesul la listele electorale ce conțin datele depline ale alegătorilor.

Printre erorile identificate mai des în liste se numără: prezența persoanelor decedate în liste (145 cazuri) și atribuirea eronată a alegătorilor la altă SV din aceeași sau chiar altă localitate (45 cazuri).

Mai puțini observatori acreditați comparativ cu scrutinul parlamentar din 2019

În perioada de observare au fost acreditați de către CEC 1 153 (53%) de observatori și experți. În total, pentru alegerile prezidențiale au fost acreditați cumulativ 2 193 de observatori, dintre care – 1883 observatori naționali, 299 de observatori internaționali și 11 experți electorali internaționali. Din numărul total al observatorilor naționali, Asociația Promo-LEX a acreditat 1200 (64%). Comparativ cu scrutinul parlamentar din 24 februarie 2019, atestăm o descreștere cu 45% a numărului de observatori naționali și cu 60% a numărului de observatori internaționali.

Discursul de ură și instigare la discriminare

Constatăm o creștere continuă a numărului de cazuri de utilizare a discursului de ură atât de către candidați, cât și de către politicieni, lideri de opinie, jurnaliști și cetățeni. Doar în perioada de referință au fost identificate cel puțin 76 cazuri noi, cu 13 mai multe decât în perioada

precedentă de monitorizare.

Dintre acestea, în 46 cazuri autorul acestui tip de discurs a fost candidatul Renato Usatîi (PN), în trei cazuri Andrei Năstase (PPPDA) și în câte un caz autori au fost Dorin Chirtoacă (Blocul Electoral UNIREA), Violeta Ivanov (PPȘ) și Igor Dodon (CI).

Alte 15 cazuri de mesaje de ură și/sau instigare la discriminare i-au vizat pe 5 din cei 8 candidați înscriși în cursa electorală. Astfel, Igor Dodon a fost vizat în 5 cazuri, Maia Sandu – 4 cazuri, Violeta Ivanov- 3 cazuri, Dorin Chirtoacă – 2 cazuri și într-un caz a fost vizat Renato Usatîi.

De asemenea, au fost înregistrate șapte cazuri noi de discurs de ură împotriva alegătorilor, în general, și a alegătorilor de pe malul stâng al râului Nistru, în special.

Asociația Promo-LEX atrage atenția că utilizarea discursului de ură și instigare la discriminare în spațiul public și mass-media de către candidați și susținătorii acestora, în contextul campaniei electorale, afectează atât demnitatea contracandidaților, cât și a persoanelor care fac parte din anumite grupuri sociale, inclusiv atunci când sunt utilizate prejudecăți și stereotipuri sau se instigă la discriminare și violență.

Misiunea de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020, este desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Monitorizarea alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020”, precum și al Consiliului Europei prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor prezidențiale din 2020 în secțiile de

votare create în străinătate”. Componenta „Discursul instigator la ură” este susținută de către Departamentul justiție și drepturile omului al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa a IV-a”.

Raportul integral poate fi accesat [aici](#).

În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română.

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md